

Iskra

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ZP ISKRA KRANJ
STEVILKA 4. — LETO XII. 3. FEBRUARJA 1973

Uvedba funkcije delavske kontrole naša obveznost

V zvezi z dokaj obširnimi razpravami na različnih ravneh o uvajanju delavske kontrole, smo predsedniku sindikalnega odbora ZP Iskra Jožetu Čebeli postavili tri vprašanja, na katera nam je dal naslednje odgovore.

Zadnje čase je veliko slišati o uvajanju delavske kontrole pri nas. Kaj kot predsednik SO ZP Iskra menite o tem?

Že v resoluciji II. kongresa samoupravljalcev Jugoslavije je bilo med drugim rečeno: »V pogojih samoupravljanja je posebej poudarjena potreba po stalnem razvijanju odgovornosti nosilcev javnih in samoupravnih funkcij in pooblastil ob stalnem vplivu samoupravljalcev in občanov na njihovo uresničevanje, v skladu s sprejetimi načeli in pravili demokratičnega ter odgovornega dela in ravnanja. Odgovornost nosilcev javnih funkcij in aktivna vloga družbene sredine in javnosti v njenem uresničevanju, je bistven pogoj in element učinkovitega funkcioniranja ter nadaljnjega razvoja samoupravljanja na vseh področjih družbenega dela in življenja.«

Izhajajoč iz tega menim, da je nujno, da funkcija kontrole v naš samoupravni sistem uvedemo in naj bo to naša obveznost, s katero smo s pismom predsednika Tita in Izvršnega biroja predsedstva ZKJ sprejeli.

Delavska kontrola bo vsekakor pomemben činitelj v naporih za stabilizacijo, za usmerjanje dohodka in urejanje medsebojnih odnosov. V zvezi s tem ni vseeno, na kakšnih osnovah bo organizirana in kako bo delovala. Imate glede tega kakšno samostojno gledališče?

Bodoči kontrolni organ naj ne bi bil formiran samo za odpravljanje ekscesov, ki izhajajo iz: odločanja o pomembnih vprašanjih izven samoupravne strukture, iz zlorabe položaja in funkcije, iz neresničnega prikazovanja stanja organizacij združenega dela, itd., ampak naj bi bila njegova prvenstvena naloga, da bo zasledoval, če se samoupravno sprejete odločitve o usmerjanju in delitvi dohodka izvajajo po programu. Menim, da je ta naloga zelo pomembna še posebno zdaj, ko vlagamo vse napore v stabilizacijo našega gospodar-

stva. Nedvomno pa, po mojem prepričanju, zastavljenih ciljev ne bomo dosegli, če bi te organe formirali samo v delovnih organizacijah. Delavsko kontrolo je treba uvesti kot sistem v celotni naši družbi, v vsem družbenem dogajanju. Zato pa je potrebno izdelati načrt in določiti sistem delovanja takšne kontrole, kakor tudi precizirati odnos med notranjo in zunanjo kontrolo vseh sektorjev.

V razpravah so prisotne težnje, da bi kontrolne samoupravne organe volili neposredno iz vrst celotnega članstva kolektivov. Če bi sprejeli tako načelo, bi tako praktično dobili dva, pravzaprav enakovredna samoupravna organa s tem, da bi eden imel

(Dalje na 6. strani)

V prostorih Gospodarske zbornice v Ljubljani je bila konferenca o dosedanjih uspehih in letošnjih akcijah glede na leto kvalitete. Vodil jo je predsednik gospodarskega sveta skupščine SRS Tone Bole. Na konferenci je sodelovalo v razpravi 53 direktorjev iz vseh pomembnejših podjetij v Sloveniji, med njimi tudi štirje iz našega ZP

»Elektromehanika« Kranj

Lani ugodno poslovali

Na vprašanja UREDNIŠTVA je dal glavni direktor kranjske tovarne Jože Hujs naslednji odgovor:

Ko smo planirali proizvodnjo v letu 1972 nismo poznali vseh okoliščin. Kljub temu, da so le-te močno in včasih tudi negativno vplivale na rezultate poslovanja, je moč ugotoviti, da smo zastavljeni plan skoraj v celoti izpolnili

tako, kot smo ga predvideli, kar lahko smatramo za uspeh, saj je naša proizvodnja dosegla skoraj 60 milijard S din.

V kranjski tovarni smo osebne dohodke v začetku leta 1972 znatno povečali. S

tem smo popravili položaj nasproti ostalim organizacijam v združenem podjetju, pa tudi kranjskemu in slovenskemu gospodarstvu. Takrat je marsikdo ocenjeval, da je doseganje takih osebnih dohodkov dokaj problematično in da je vprašanje če bomo v stanju take osebnih dohodke tudi v celoti realizirati. Danes lahko ugotovimo, da smo tudi osebne dohodke izplačevali in dosegali v skladu s predvidenim planom in neke na nivoju družbenega sporazuma.

Elektronska telefonija (Metaconta 10 C) je dokaj atraktivna za mlade strokovnjake, zato smo v zadnjih dveh letih v bistvu precej popravili našo kadrovsko strukturo; zaposlili smo precej mladih inženirjev in tehnikov. Glede zaposlovanja novih delavcev pa moram reči, da so bile težave skoraj skozi vse leto, zato smo z dejanskim stanjem zaposlenosti nekaj pod povprečjem kot smo ga planirali. Predvidevamo, da ne bomo v naslednjem letu bistveno povečali števila zaposlenih, temveč bomo skušali z izkoriščanjem notranjih rezerv doseči večji izkoristek.

Leto 1972 je predstavljalo za našo tovarno prelomnico glede sprememb, ki smo jih izvedli v tovarni. Premiki v sami notranji strukturi in prostorski razporeditvi so taki, da smo bili v začetku v strahu, da jih ne bomo zmogli. Spomladi smo vselili novo večnadstropno stavbo, ki je bila zgrajena za potrebe avtomatske telefonije. Ta premik proizvodnje iz dosedanjega ATN v novo stavbo in določene notranje reorganizacije so zahtevale še nekaj

zadostni meri, da to ni krivda samo Zavoda, temveč so strukturo njegovih dejavnosti pogojevala predvsem notranja razmerja v ZP Iskra in pomanjkljiv sistem programiranja in financiranja raziskovalnega in razvojnega dela. Zato pa si je Zavod ob novem konceptu organizacije raziskovalnega in razvojnega dela postavil v svoj program tako postopno prestrukturiranje svojih dejavnosti, da bo lahko opravljal naloge raziskovalne organizacije. Osnova tega prestrukturiranja bodo raziskovalni laboratoriji in delovni teami. Končno je bilo na zborih delovnih ljudi v Zavodu skoraj soglasno ugotovljeno, da so vse sedane notranje organizacijske in samoupravne enote — organizacije združenega dela — v širšem raziskovalno razvojnem procesu v medsebojni odvisnosti in da jim je enotna organizacija posebno sedaj potrebna, če hočejo uspešno izvesti omenjeno notranje preosnovanje.

Na osnovi vseh navedenih predpostavk in dejstev se je od skupno 820 delavcev ZZA 575 odločilo, da za celotno RR dejavnost ustanovi eno temeljno organizacijo združe-

nega dela, 18 delavcev 22-članskega kolektiva samostojnega oddelka za študij dela pa se je odločilo, da se organizira v svoji temeljni organizaciji združenega dela — pravni osebi in se združi v ZZA in ZP Iskra.

Prek 600 članov celotne delovne skupnosti je na teh zborih sprejelo tudi koncept bodoče organizacije raziskovalno razvojnega dela v smislu krepitve skupne raziskovalne organizacije Iskre in v tem smislu tudi potrdilo spremembo besedila osnovnih izhodišč za sklenitve samoupravnih sporazumov TOZD o njihovem združenju v ZP Iskra. Koncept organizacije RR dela in spremeno besedilo osnovnih izhodišč ZP, ki se nanašajo na ZZA, bo akcijski odbor objavil v posebnem internem biltenu.

Ob tem, da se je večinski del Zavoda odločil, da se organizira v eni temeljni organizaciji združenega dela, pa je sklenil, da naj sedanja notranja samoupravna razmerja in ekonomski sistem ostanejo nespremenjeni oz. naj se naprej razvijajo v še boljše kvaliteto

—C

(Dalje na 6. strani)

TOZD v Zavodu za avtomatizacijo

V četrtek in petek preteklega tedna se je delovna skupnost ZZA na svojih zborih odločalo o konceptu raziskovalnega in razvojnega dela, o ustanovitvi TOZD in o osnovnih izhodiščih za sklenitev samoupravnih sporazumov TOZD o samoupravnih odnosih in integracijskih oblikah združenega dela v ZP Iskra. Osnova za odločitev je bil predlog akcijskega odbora in glavnega direktorja, ki ga je v celoti potrdil aktiv družbeno političnih organizacij in organov upravljanja.

Celotni predlog za ustanovitev TOZD v ZZA izhaja iz ugotovitve, da je raziskovalno in razvojno delo, ki obsega vse sedanje dejavnosti ZZA nedeljivo ter predstavlja pomemben člen v kompleksnem inovacijskem procesu ZP Iskra. Nadalje je za ZZA pomembno tudi dejstvo, da so se vsi samoupravni in družbeno politični dejavniki v ZP Iskra in njegovih organizacijah izjasnili, da je skupna raziskovalna organizacija Iskra potrebna, pri čemer je treba sedanji Zavod krepiti in razvijati predvsem na področju raziskovalnega dela. Delavci Zavoda ugotavljajo, da če to Zavod doslej ni bil v

Osemdesetim letom naproti

Ko govorimo o letošnjih proizvodnih in drugih nalogah kolektiva ISKRA-EMO, ne moremo in ne smemo preiti dejstva, da bo to podjetje kmalu staro osemdeset let. Ta pomembna obletnica, ki se iz dneva v dan bliža, pa ni našla še pravega mesta v predvidenih bodočih akcijah v kolektivu, še manj pa v okviru Združenega podjetja ISKRA.

Delavci EMO, zlasti starejši, večkrat načenjajo to vprašanje, ker se zavedajo kolikšnega pomena je zanje in za družbo osemdeset let boja za napredek, ki je dosežen na sedanji stopnji razvoja naše socialistične — samoupravne družbe.

Tovarna emajlirane posode, kot se je podjetje prej imenovalo, je bila ustanovljena leta 1894. Takrat, v prvem letu obratovanja, je bilo zaposlenih deset delavcev. Surovo posodo so uvažali iz Knittelfelda (Avstrija) in jo v Celju le emajlirali. Toda že naslednje leto je začela tovarna izdelovati sama surovo posodo.

Leta 1896 je postala tovarna članica srednje-evropskega kartela, ki se je kmalu pozneje razvil v evropski kartel. Istega leta pa so začeli izvažati emajlirano posodo v Rusijo, kjer so imeli lastno skladišče.

Tovarna se je hitro širila in se je že leta 1910 začel izvoz v balkanske države in države bližnjega vzhoda.

Tako nekako se začinja zgodovina EMO, ki je doživljala hude stavke delavstva.

Na enem zadnjih sestankov predstavnikov družbeno političnih organizacij ZP ISKRA, ki je bil v Celju, je bilo lebežno načeto vprašanje do-

stojnega praznovanja osemdesetletnice EMO. Tudi na tem sestanku je bilo čutilo interes za to praznovanje, ki naj bi imelo širše družbeno politično obeležje v ZP Iskra.

V zgodovini EMO je značilno tudi to, da bodo kmalu praznovali svojo osemdesetletnico nenehnega delovanja tudi nekateri stroji. Stručnica, na kateri je delal v svoji mladosti tovariš Franc Lesko. Šek-Luka je še vedno v pogonu in kot pravijo »še kar dobro dela«.

Pomembno je, da se EMO ni mogla izmotati iz zastarelosti strojnega parka v vsej povojni dobi, čeprav je vložila zato mnogo lastnih sredstev, zlasti v rekonstrukcijo, ki se je začela leta 1960. Lahko rečemo, da so v pretežni meri, kar je bilo storjenega za rekonstrukcijo vsaj do nekaj let nazaj — bila to le lastna sredstva.

Če je bilo za EMO leto 1972 polno hudih težav zaradi nelikvidnosti, ni rečeno, da jih v letu 1973 ne bo, na kar pa je kolektiv pripravljen. Zaključni račun za leto 1972 bo pokazal, če bo in koliko bo ostalo za sklade, na kakšne večje vsote, pa po vsej verjetnosti ni računati.

Družbeni plan za leto 1973 je bil izdelan v skladu s po-

sebnim sanacijskim programom, ob upoštevanju tržnih potreb ter možnosti plasmana izdelkov na domačem in tujem tržišču in ob upoštevanju zmogljivosti posameznih obratov.

Proizvodni program za leto 1973 je znatno večji kot v prejšnjem letu, skladno s tem pa se predvideva povečanje po brutto prodajnih cenah za 43 %, po neto prodajnih cenah pa za 32 %.

Znano je, da se je podjetje ubadalo v preteklem letu z velikimi težavami pri nabavi reprodukcijskega materiala, zlasti določenih dimenzij pločevine. Zaradi tega bo v letošnjem letu veljala posebna skrb pravočasni nabavi materiala, da se ne bo ponovilo leto 1972, kajti, nedoseganje plana zaradi tega in drugih vzrokov, ki jih je treba pravočasno eliminirati, bi pomenilo ponoven zastoj pri saniranju obstoječe proizvodnje in seveda tudi pri osebnih dohodkih, ki so bili v preteklem letu dokaj pičlo odmerjeni.

Povečani obseg proizvodnje potegne za seboj tudi povečanje celotnih poslovnih stroškov. Za te se predvideva povečanje za 32 %.

V primerjavi z letom 1972, se bo v letu 1973 povečal izvoz na tuja tržišča za 22 %. Največji devizni priliv prinaša obrat za izdelavo posode, devizna sredstva pa trošijo vsi obrati. Zaradi tega je nujno, da se predvideni izvozni plan popolnoma uresniči, kajti le na ta način bodo lahko

ustvarjena potrebna devizna sredstva za uvoz reprodukcijskega materiala. Pri izvozu pa je nujno, da ostaja kvaliteta izdelkov ne le na dosežani višini, temveč, da se še nadalje izboljšuje.

V letu 1972 so bili osebni dohodki dokaj pereč problem, saj je EMO v občinskem in republiškem merilu tam nekje na koncu lestvice.

Če bo družbeni plan za leto 1973 izpolnjen tako kot je predvideno, se bodo tudi osebni dohodki izboljšali. Ti se bodo povečali ob izpolnitvi plana v primerjavi z letom 1972 za 30 % in, če upoštevamo enako število zaposlenih kot v preteklem letu bi znašal povprečni osebni dohodek v letu 1973, 2000,00 din na zaposlenega.

Pri vsem pa ne smemo pozabiti na znatni primanjkljaj stalnih obratnih sredstev, katerih zagotovitev pomeni izpolnitev pogoja, ki ima naslov »pravica investiranja v osnovna sredstva«. Normativi družbenega plana za leto 1973 za zagotovitev teh sredstev so dokaj ostri in bodo doseženi, če jih bo podjetje dosledno izpolnjevalo.

Kolektiv EMO se je v kritičnih situacijah vedno nekako izmotal iz težav in morada bo imel v letu 1973 več sreče v svojem prizadevanju, da pride končno le vsaj deloma na »zeleno vejo«.

Ne bo odveč, če še enkrat omenimo bližajoči se jubilej.

Ta jubilej bi morali znati izkoristiti tako v propagandne kot tudi v družbeno politične namene.

Ze pred prvo svetovno vojno se v EMO vrstile številne stavke delavcev, še bolj pa po prvi svetovni vojni. S stavka-jočimi so bili solidarni vsi delavci Slovenije, zlasti delavci iz industrijskih predelov Gorenjske in Primorske. To je bila zgodovinska solidarnost delavstva Slovenije v vedno močnejšem delavskem gibanju. Taka solidarnost bi morala biti tudi danes med delavci ZP ISKRA, ko ustvarjamo nove pogoje razvoja naše samoupravne družbe. Zato ni jubilejno praznovanje le zadeva kolektiva EMO, temveč interes vseh delavcev v združenem podjetju.

Znano je kako skrbno zbirajo velike svetovne firme podatke o svojem razvoju, zlasti v pogledu tehničnega razvoja. Posamezne tovarne imajo posebne razstave in celo zanimive muzeje, ki prikazujejo tehnični razvoj izdelkov od prvega proizvoda do danes.

Ali ne bi kazalo ob takem jubileju zbrati vse kar je dosegljivo in ustvariti prikaz razvoja posameznih podjetij v ZP Iskra, pa čeprav bi imenovali to muzej. Tak prikaz bi lahko zajemal tehničen, političen in kulturni razvoj posameznega podjetja, ki bi se spajal v enoten korak bodočega gospodarskega razvoja. —ej

» Elektromotorji « Železniki

Splošni sektor v akciji

Skrb za stanovanja — Pozitivna vloga hranilnih knjižic — 160 starih milijonov za boljšo dejavnost tovarne

Splošni sektor v tovarni je »deklica za vse«. Skrbi za red in disciplino, za snago in zakonitost, za prehrano in standard, za kadre in izobraževanje. Področje dela je tako široko, da ni nikoli konca. Odprta vprašanja se kar niza-jo.

Gotovo je eno najbolj perečih vprašanj stanovanje. Delavcev manjka, lahko jih dobimo iz oddaljenejših krajev — toda stanovanj ni. Zato je tovarna posvetila vso skrb stanovanjski izgradnji že leta nazaj. Tako ima tovarna 24 3-sobnih in 11 dvosobnih stanovanj ter 8 garsonjer. Lani pa smo predvsem pomagali s krediti individualnim graditeljem in etažnim lastnikom. Poleg tega je tovarna podprla lastnike hiš in stanovanj, ki so dotrajala, pri adaptacijah.

V letošnjem letu pa bo dobilo kredite 6 individualnih graditeljev, 19 naših delavcev pa varčuje za dograditev in adaptacije, 10 bodočih etažnih lastnikov prav tako; tovarna zanje vlaga enkrat toliko kolikor privarčujejo sami. Upamo, da bo leta 1973

začelo graditi še 23 naših delavcev svoje hiše ob pomoči tovarniških kreditov.

Mnogo problemov ostaja še odprtih. Tako 21 naših delavcev in delavk stanuje v samskem domu. Nekateri od njih bi si radi uredili družinsko življenje — pa je spet problem stanovanje. Zaenkrat ni druge pomoči, kakor varčevanje, nekaj primakne tovarna, nekaj pa Ljubljanska banka.

Druga akcija pa je bila letos spomlad za kolektivno varčevanje. Tako smo uvedli znano izplačevanje na hranilne knjižice. Pol »plače« dobimo na roko, pol pa vložimo v banki. Seveda ima tovarna od tega precej ugodnosti. Ima pravico do kredita po 8 % obrestni meri v višini naloženih sredstev delavcev, poleg tega pa tudi prednost za najetje kratkoročnih kreditov po obrestni meri 15 %. Naši delavci, 900 jih je, imajo stalno na hranilnih knjižicah okrog 160 starih milijonov.

K. F.

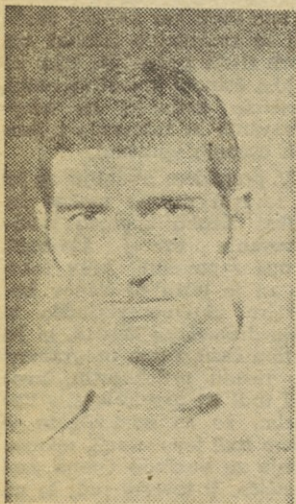
Proizvodnja ZP v decembru 1972

Organizacije	IZPOLNITEV v 000			Odnos do m. plana	Odnos do let. plana	I.—XII./72/I.—XII./71
	I.—XII. 1971	I.—XII. 1972	Mesečno r.			
1	2	3	4	5	6	7
Elektromehanika	421.013	510.393	45.705	100,4	100,5	121,2
Elementi	139.539	201.550	17.206	99,0	102,9	144,4
Avtomatika	115.571	117.320	10.091	109,0	97,8	101,5
Sprejemniki	76.011	76.416	7.187	69,7	68,5	100,5
Aparati	138.948	165.609	15.356	101,1	96,4	119,2
Avtoelektrika	182.170	188.040	17.485	105,8	92,2	103,2
Elektromotorji	57.221	128.211	13.174	111,8	98,2	224,1
Naprave	36.976	67.164	15.112	211,5	88,9	181,6
Elektronika	27.700	29.349	5.772	290,5	93,7	106,0
Kondenzatorji	72.256	64.150	6.485	94,5	83,5	88,8
Instrumenti	37.473	39.734	3.500	109,2	99,2	106,0
Polprevodniki	24.832	28.361	3.370	49,8	43,3	114,2
Usmerniki	28.041	29.402	4.644	179,7	94,6	104,9
Gospodinjski aparati	75.167	78.740	8.678	78,9	67,8	104,8
Industrijska oprema	8.433	10.902	1.509	125,8	93,2	129,3
Orodjarna	7.755	10.783	2.543	149,6	95,8	139,0
TOVARNE SKUPAJ	1.449.106	1.746.124	177.817	105,6	91,8	120,5
ZZA	72.874	84.415	12.721	120,4	106,6	115,8
COMMERCE — proizv. dej.	48.688	64.704	6.054	106,8	106,5	132,9
COMMERCE — inženiring	217.130	297.013	35.785	104,1	85,4	136,8
CAOP	3.206	3.813	537	145,1	109,3	118,9
SKUPNE SLUŽBE SKUPAJ	341.898	449.945	55.097	108,0	91,6	131,6
ZDRUŽENO PODJETJE	1.791.004	2.196.069	232.914	106,2	91,8	122,6

Pogovor z Bojanom Pretnarjem, novim vodjo za patentno zaščito v ZZA

Ob odhodu Branka Vajde je z novim letom prevzel vodstvo oddelka za patentno zaščito v Splošno-tehniškem sektorju ZZA Bojan Pretnar, dipl. ing., katerega smo ob tej priložnosti zaprosili za razgovor.

Kakšno je sedanje stanje v oddelku, katerega ste prevzeli?

Do sedaj se je delovanje oddelka omejevalo v glavnem na naslednje dejavnosti:

— sestavljanje in vlaganje novih patentnih in modelnih prijav

— evidentiranje patentov ZP Iskra, plačevanje taks

— naročanje in razdeljevanje tujih patentnih spisov za potrebe raziskovalcev pri njihovem delu.

Kot je razvidno, je oddelk opravljal sicer strokovno delo, ki pa je bolj administrativne narave in zato ni doseglo tistih dimenzij, ki bi jih sicer moralo. Vendar pa se kaj več ni dalo storiti, saj sta v oddelku zaposleni le dve osebi, kar je mnogo premalo za tako veliko podjetje kot je ZP Iskra.

Kakšne naloge pa naj bi oddelk še opravljal, da bi delo doseglo ustrezno dimenzijo?

Osnovna naloga bi morala biti vodenje ustrezne poslovne politike na področju t. im. industrijske lastnine, v katero štejemo patente, licence, tehnične izboljšave, razne tehnološke postopke, t. im. know-how, itd.

Gledano v svetovnem merilu, je industrijska lastnina danes tisto »blago«, po katerem je največ povpraševanja in ima največjo vrednost. Vsak dan sklenejo na stotine novih licenčnih pogodb, ali pogodb o tehničnem sodelovanju, ki ne predstavljajo samo gospodarskega prometa z industrijsko lastnino, temveč tudi osnovno obliko vključevanja v vse pomembnejšo mednarodno delitev dela. V eni izmed publikacij firme Siemens lahko preberemo: »Kooperacijske pogodbe o izmenjavi informacij, patentov

in licenc... so osnova internacionalnega sodelovanja.«

Spričo izrednega ekonomskega pomena industrijske lastnine bi bilo za ZP Iskra pomembno, da bi oddelk dobil temu ustrezno mesto in, da bi v tem smislu lahko vodil politiko, s katero bi kar najbolj ščitili interese organizacij v ZP. Oddelk naj bi koordiniral delo ter pomagal in svetoval pri poslovanju z industrijsko lastnino. Ni namreč dovolj samo pridobiti patent, temveč ga je treba pretvoriti v denar, saj ima le v tem primeru svoj smisel.

Seveda pa nas čakajo še druge naloge. Tako bomo v kratkem pričeli z dokumentiranjem patentnih spisov, katere sproti dobivamo. Seznam spisov bo zatem objavljen v Biltenu.

Nadalje želimo pospeševati tudi široko, množično inventivno dejavnost. V ta namen smo se že povezali s komisijo DS ZP za izume in tehnične izboljšave in upamo, da bo sodelovanje rodilo uspešne sadove.

Še bi lahko našteval. Grobo strnjeno pa lahko rečem, da imamo dve osnovni nalogi: na eni strani prispevati k pospeševanju ustvarjanja nove industrijske lastnine, na drugi strani pa to industrijsko lastnino ščititi ter z njo poslovati.

Kakšno je stanje glede industrijske lastnine v ZP Iskra?

«Elektromehanika» Kranj

Ugoden rezultat vplačevanja OD prek hranilnih knjižic

Po 6 mesecih je na knjižicah okrog 800 milij. S din. — Za obresti bo izplačano 22 milij. S din

V lanskem juliju je po obširni razpravi s člani kolektiva delavski svet tovarne odločil, da se bo del osebnih dohodkov izplačeval na hranilne knjižice. Seveda ni šlo brez problemov, saj so mnogi mislili, da denarja, ki jim bo izplačan na hranilne knjižice, ne bodo mogli dvigniti takoj. Bojazen je bila brez utemeljitve. Novi sistem izplačevanja je dosegel svoj namen. Za lažje manipuliranje z denarjem je v tovarni ustanovljena posebna enota Gorenjske kreditne banke Kranj.

Izkazalo se je, da so člani kolektiva varčni ljudje, saj je bilo ob koncu leta na hranilnih knjižicah okrog 800 milijonov S din. Za čas varče-

Če se omejimo na SFRJ, vidimo, da je Iskra napredno podjetje, saj ima v primerjavi z drugimi organizacijami iste panoge največ prijavljenih izumov. Za to ima prav gotovo nekaj zaslug tudi bivši vodja oddelka Branko Vajda.

Če se ozremo na razvite države, pa vidimo, da posvečamo pri nas industrijski lastnini vse premalo pozornosti. Vzemimo za primerjavo že omenjeno firmo Siemens, ki ima na svetu trenutno veljavnih cca 52.000 patentov (!), ZP Iskra pa manj kot 100. Če bi hoteli biti na isti ravni, bi giede na velikost — morali imeti v Iskri vsaj 4000 veljavni patentov. Očitno se premalo zavedamo pomena razvojne dejavnosti, katere proizvaja oz. naj bi proizvajala novo industrijsko lastnino. Delo pa je temu krivo tudi nepoznavanje te problematike. Zato bomo skušali čimprej s temi vprašanji seznaniti tudi širše kroge, zlasti pa seveda ljudi, ki delajo v razvoju.

Ali bo oddelk zmoget vse naloge ter dosegel cilje teh nalog?

Vsekakor v taki minimalni zasedbi oddelk še dolgo ne bo zmoget zastavljenih nalog. Skušali bomo napraviti največ, kar je v naši moči. Za sistematično in načrtno rešitev teh sicer izredno pomembnih vprašanj pa bosta potrebna razumevanje in pomoč s strani vseh organizacij v ZP, ki bodo navsezadnje od tega šame imele največ koristi.

Številne proslave v spomin na kmečke punte

Pomen kmečkih uporov ni samo v preteklosti, pred 400 leti. Kot redkokateri zgodovinski dogodek bo veliki kmečki upor sedemdesetih let 16. stoletja na Hrvaškem in v Sloveniji intenzivno živel med našim ljudstvom, odločno bo podpiral ljudski uporniški duh, njegov čut za pravico. To je na skupni slavnostni seji (28. jan. 1973) splošnega zbora Donja Subotica in odbora za proslavo 400-letnice kmečkih uporov poudaril podpredsednik hrvaškega sabora Mirko Božič, ko je govoril o sodobnem pomenu tega res velikega zgodovinskega dogodka. V imenu odbora za proslavo 500-letnice kmečkih uporov v Sloveniji je govoril član odbora Janez Zemljarič. S slavnostne seje so poslali pismo pokrovitelju proslave predsedniku Titu. Povabili so ga, naj se jeseni udeleži sklepnih prireditev ob 400-letnici kmečkih uporov.

Aktualen komentar

Po »Delavski enotnosti« (št. 3 z dne 27. januarja 1973) povzemamo zaradi aktualnosti naslednji sestavek v celoti.

Bil je res že skrajni čas, da končno kateri izmed najvišjih organov v državi zaustavi dosedanje usmerjenosti naše stanovanjske politike oziroma prakse razdeljevanja družbenih stanovanj, ki ima več posluha za ljudi z globljimi žepi kot pa za stanovanjske težave delavcev z nizkimi osebnimi dohodki. To sta storila izvršni biro predsedstva ZKJ in centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije s pobudo, naj bi v prihodnje dodeljevali največ družbenih stanovanjskih ključev delavcem, takšna stanovanja pa naj bi gradili s solidarnostnimi prispevki vseh zaposlenih — celotnega gospodarstva in vse družbe.

Kot je znano, je ta pobuda naletela na polno podporo delavcev, še posebno, ker je med ljudmi, ki žive zdaj v družbenih stanovanjih, 80 odstotkov takšnih, ki imajo nadpovprečne osebne dohodke. Družbena stanovanja so rezervirana predvsem za vodstvene in strokovne kadre v gospodarstvu, ustanovah in upravnih organih, za tako imenovane »nosilce znanja in idej«, ki imajo tudi največ vpliva na sklepe stanovanjskih komisij, ne pa za neposredne proizvajalce, za fizične in intelektualne delavce na nižjih stopnjah družbene veljavnosti in ugleda.

Sicer pa se za solidarnostno gradnjo stanovanj zdaj več ne zavzemajo le delavci, ampak tudi vse družbeno-politične organizacije, občinske skupščine, upravni organi v republiki, skratka vsi, kdor ima kaj besede in veljave v naši družbi. Razumljivo tudi, zakaj! Ob takšni popularni akciji se še kako splača biti zraven, še posebno, če te nič ne stane. In res: vse kaže, da mnoge sedanje navdušenje za solidarnostno gradnjo delavskih stanovanj res ne bo veliko stalo. Vsaj mislijo tako. Če se je že treba lotiti te akcije, modrujejo birokratske duše, ki že imajo streho nad glavo, naj račun plača gospodarstvo. Tako smo prav te dni pričali hudemu pritisku na gospodarstvo, naj v obliki posebnega prispevka odšteta čimveč denarja za stanovanjsko gradnjo. Občine kar tekmujejo, kateri med njimi bo uspele odstotek za stanovanjsko gradnjo od bruto osebnih dohodkov dvigniti višje. Le nekaj jih bo zato še ostalo pri štirih odstotkih odmere; večina se jih odloča za pet, šest in še za višje odstotke.

Medtem ko smo tako, v imenu delavske solidarnosti in v času načelnega razbremenjevanja gospodarstva, mimogrede in brez velikega hrupa naložili gospodarstvu novo breme, pa se struktura družinskih proračunov najemnikov družbenih stanovanj še nekaj časa ne bo bistveno spremenila. Zvezni izvršni svet je podaljšal zamrznjenje stanarin oziroma do konca leta 1972 odlašal s prenosom te pristojnosti na republike in občine, s tem pa se je spet povečala podpora družbe tistim ljudem, ki so rešitev svojega stanovanjskega problema že ob pravem času napravili na hrbet družbe, čeprav bi ga lahko rešili sami, ni se pa povečala ljudem z nizkimi osebnimi dohodki, ki jim je zaprta tudi pot do lastnega stanovanja, ne samo do družbenega. Vedeti je namreč treba, da so stanarine zamrznjene že več kot 6 let, v zadnjih letih pa so se poprečni osebni dohodki zaposlenih npr. v Sloveniji dvignili za 84 odstotkov, cena stanovanjske gradnje pa za več kot 200 odstotkov.

Menda ni treba ugibati, komu je takšno neskladje med zamrznjenimi stanarinami, rastjo osebnih dohodkov in pretirano vesplošno obdavčenostjo stanovanjske gradnje koristilo? Zato pa lahko toliko dlje ugibljem, kako bo zvezni izvršni svet utemeljil skrbništvo nad ravnijo razlik v naši družbi. Solidarnostna akcija za gradnjo delavskih stanovanj ne more uspeti, če bomo z denarjem, ki ga zbiramo za obnovo in gradnjo stanovanj, še posebej nagrajevali sedanje najemnike družbenih stanovanj, kakor delamo zdaj, in bomo delali vsaj še pol leta s prisilnim regresiranjem ekonomske najemnine družbenih stanovanj.

Sedanja stanovanjska politika bo torej še najmanj pol leta v nasprotju s stališči ZK o socialnih razlikah v naši družbi.

V. B.

Razgovor z direktorjem R. Vrablom

Na današnjo številko smo direktorju tovarne elektronskih instrumentov v Horjulu zastavili nekatera vprašanja v zvezi z lanskim gospodarjenjem in načrti tovarne v letošnjem letu. Rad se je odzval našj potrošnji in na zastavljena vprašanja dal naslednje odgovore.

Kakšna je vaša ocena poslovanja horjulske tovarne v preteklem poslovnem letu?

Pri odgovoru na to vprašanje se bom moral predvsem omejiti na proizvodne in izvozne rezultate naše tovarne v preteklem letu, ker je zaključni račun razumljivo še v delu in zato nimam na razpolago konkretnih podatkov o tem, kako smo gospodarili.

Najprej moramo ugotoviti, da lanskega proizvodnega načrta v celoti nismo uspeli uresničiti. Izpolnili smo ga nekako s 94 %, z drugimi besedami smo dosegli nekaj nad 29 milijonov dinarjev realizacije. Povsem jasno, bodo temu ustrezni tudi pokazatelji v lanskem gospodarskem načrtu, celotni dohodek, dohodek in ostanek dohodka, vendar o tem kdaj pozneje.

Lep uspeh smo lani dosegli pri naši izvozni dejavnosti. V primerjavi z letom 1971 smo namreč planirali dvakrat več ter smo lanski načrt izpolnili s 137 %, dosegli pa pri tem trikrat večjo vrednost izvoza. Tako smo v celoti izpolnili vse naše načrtovane obveznosti in naši celoletni napor v tej smeri, kot vidimo, niso bili zaman. Prav glede na odstotek dosežene proizvodne realizacije in izvoznih rezultatov ocenjujem, da smo lani kljub vsemu poslovali uspešno.

V čem so glavni vzroki, da lanskega proizvodnega načrta niste izpolnili v celoti?

Vse naše, v zadnjem obdobju tolikokrat povečane proizvodne obveznosti dosegamo praktično ob enakem številu zaposlenih (že nekaj let se število zaposlenih v tovarni suče okrog 300). Naše zmogljivosti niso bile izkoriščene v polni meri in bi mogli celo precej večjo proizvodnjo, če ne bi bilo drugih vzrokov, ki so nas pri tem ovirali.

Prav gotovo je bil glavni vzrok v kroničnem pomanjkanju obratnih sredstev in likvidnih sredstev za pravočasno nabavo reproduktivskih materialov. Čeravno je kazalo na začetku leta, da prevelikih težav ne bomo imeli, so se razmere brž poslabšale. Naročeni materiali so sicer prihajali dokaj redno, vendar na carinsko skladišče, od koder pa ga vselej nismo mogli dvigniti v pravem času, pač ker ni bilo ustreznih dinarskih sredstev. To je razumljivo v proizvodnji ustvarjalo dokajšnje težave, a ob koncu leta povzročila skoraj 6 % izpad realizacije proizvodnega načrta.

Takšne, ali pa celo še hujše težave se nam obetajo tu-

di letos, dokler se stanje ne bo kaj izboljšalo, ob doseženi splošni stabilizaciji našega gospodarstva.

Kakšni so načrti tovarne elektronskih instrumentov v Horjulu za letošnje leto?

Proizvodni načrt za letošnje leto imamo in predvideva za okrog 25 % večji obseg proizvodnje od lanske proizvodne realizacije. Karakteristično za vsebino našega letošnjega proizvodnega programa je to, da predvidevamo, glede na tržne potrebe, velik porast na področju elektronskih instrumentov, saj bo proizvodnja le-teh dosegla 10 milijonov dinarjev. Del takšne proizvodne obveznosti zajemajo dosedanja tipi naših instrumentov, dobršen del pa gre na rovaš povsem novih tipov. Tudi program s področja zvez se bo predvidoma nekoliko povečal, pri proizvodnji žičnih uporov pa smo predvsem odvisni od tekočih naročil, zato v tej dejavnosti ne predvidevamo bistvenih premikov.

Kako bo z izvozom iz vaše tovarne v letu 1973?

Tudi tu smo predvideli močno povečanje, v kar nas silijo tržne razmere. Naša letošnja izvozna obveznost bo za 50 % večja, kar bo seveda skozi vse leto zahtevalo od celotnega delovnega kolektiva velike delovne napore. Toda, če nam bo tako povečano izvozno obveznost uspelo izpolniti, za kar so dani pogoji, potem bo vrednost našega letošnjega izvoza pressegla celo vrednost izvoza v obdobju našega najmočnejšega sodelovanja z ameriškim partnerjem CDC.

Kako v vaši tovarni sledite napotilom za izvajanje ustavnih dopolnil?

Na zboru delovnih ljudi konec lanskega decembra smo se odločili, da bo celotna naša tovarna ena temeljna organizacija združenega dela. To je bila odločitev celotnega kolektiva in seveda naš prvi korak v to smer. Zdaj nas čaka oblikovanje in prilagojevanje vseh naših samoupravnih aktov zahtevam dopolnil XXI. in XXII., pri čemer pa pogrešamo konkretno pomoč družbeno-političnih činiteljev ZP, pri oblikovanju statuta in ostalih aktov, kajti menim, da ni vseeno, ali bodo vsa ta bistvena vprašanja rešena v vsaki organizaciji po svoje, ali pa po nekih več ali manj enotnih kriterijih znotraj ZP, kar edino lahko zagotovi izvajanje ustavnih dopolnil ter utrditev naše pripadnosti Iskrini skupnosti.

Kakšne so možnosti za branžno povezavo vaše tovarne?

Ze lani jeseni so bile v Elektromehaniki, Napravah in pri nas imenovane komisije, ki proučujejo možnosti za formiranje skupnega branžnega podjetja. Delo teh komisij je morda spričo oblikovanja TOZD nekoliko zastalo, vendar pa bo v kratkem lahko spet steklo in verjetno bodo že kmalu izdelane osnove za formiranje branžne organizacije.

Menim, da je takšno združevanje znotraj ZP potrebno in koristno in morda prav v primeru naših treh tovarni tudi zelo umestno in izvedljivo brez večjih zadržkov, saj je prodaja in projektiranje naših izdelkov v Iskra Commerce tako že organizirano.

Uspel občni zbor sindikata

Samo štirje od skupno 62 izvoljenih delegatov iz posameznih oddelkov tovarne kondenzatorjev v Semiču, se 20. t. m. niso udeležili občnega zbora sindikalne podružnice po dveletnem mandatu. Občni zbor je bil skrbno pripravljen in je zato po poročilu predsednika Franca Moljka o dveletnem delovanju izvršnega odbora in ob takšni udeležbi delegatov, razumljivo stekla živahna razprava o številnih vprašanjih, za rešitev katerih je pravzaprav zainteresiran celotni, skoraj 800 članski delovni kolektiv. Občnemu zboru sta prisostvovala tudi predstavnik občinskega sindikalnega sveta Črnomelj Stariha in predsednik SO ZP Jože Čebela, ki sta oba prispevala k živahni razpravi.

Iz poročila o delu izvršnega odbora sindikalne podružnice v dveletnem obdobju je bilo razvidno, da je bilo to delo zelo razvejano in načrtno ter je zajelo prav vsa področja, od spremljanja celotnega dogajanja v gospodarjenju tovarne, do rekreacije in kulturnega udejstvovanja ter samopomoči.

Naštevaje vseh dejavnosti, na katerih je izvršni odbor sindikalne podružnice aktivno sodeloval, bi bilo vsekar preveč obširno, zato bodi dovolj, če omenimo le najbolj bistvene. Sindikat je prek dosedanjega predsednika sodeloval pri vseh pomembnejših gospodarskih in drugih dogajanjih v tovarni, imel pa je tudi najtesnejšo povezavo, tako s sindikalnim svetom Črnomelj. Tudi v delu samoupravnih organov tovarne je bilo čutiti prisotnost

sindikata in njegovih stališč do posameznih vprašanj, ki so jih le-ti obravnavali in o njih odločali.

Razpoložljiva finančna sredstva je izvršni odbor skušal v tem času kar najbolj skrbno in racionalno izrabiti na vseh tistih področjih, kjer bi lahko članom kolektiva nudil najširše možnosti za udejstvovanje in reševanje njihovih osebnih vprašanj.

V preteklem obdobju se je v tovarni razvilo močno in dokaj široko športno udejstvovanje precej širokega kroga zaposlenih, prav tako pa se je blizu 70 članov kolektiva aktivno vključilo v delo dramskega krožka, ki je v tem času, razen programov ob raznih priložnostih, izvedel tudi tri uspele igre, s katerimi so se udeležili in v njem tudi lepo uspeli, tekmovanja za nagrado Otona Zupančiča. V tovarni tudi še ni zamrla vnema, zlasti mladih članov kolektiva, za prostovoljno delo, katerega najvidnejši plod v minulem obdobju je izgradnja lastnega rekreacijskega centra v Primostku, katerega nameravajo v prihodnje še izpopolniti, da bo lažje in bolje služil svojemu namenu in vsem, ki se radi zatekajo vanj zares nudil dovolj možnosti za prijeten odih in rekreacijo.

Ze iz teh bežnih podatkov lahko razvidimo, da je bilo delo sindikata v semiški tovarni v dveletnem mandatu obdobju dokaj razgibano in plodno, zato pa tudi razprava po poročilih jedrnat in tehtna. Ker v tovarni kondenzatorjev v zadnjem času občne zbere sindikalne organizacije opravljajo po delegatskem sistemu, so o drobnejših problemih razpravljali že na ločenih sindikalnih sestankih po oddelkih in tam tudi že izbrali sodelavce, iz vrst katerih so ob koncu občnega zbora izvolili člane novega izvršnega in nadzornega odbora ter delegate za bližnjo občinsko sindikalno konferenco.

Novi izvršni odbor bo predvsem na osnovi zaključkov razprave sestavil program dela, ki tudi v naslednjem mandatnem obdobju najbrže ne bo majhno in za delovni kolektiv te naše tovarne nepomembno.

Pred kratkim je bil invalidsko upokojen IVAN BLASUTTO, zaposlen v končni kontroli kranjske tovarne. V Iskri je bil zaposlen 24 let. Imenovani se za lepa darila in izredno pozornost ob slovesu vsem sodelavcem iskreno zahvaljuje

**DOPISUJTE
V ISKRO!**

V samskem domu na Planini izvolili svet stanovalcev

Na problemski konferenci v novembru 1972 je mladina ELEKTROMECHANIKE obravnavala problem slabih pogojev življenja v Samskem

Edi Kocjan

Pred kratkim je po kratki in hudi boleznini umrl Edi Kocjan, zaveden delavec in bореc za lepšo sedanost, rojen 1924. leta. V letu 1943 se je pridružil borem NOB, bil tudi ranjen, vendar je po okrevanju odšel spet med borce. Skoraj 14 let je bil zaposlen v Iskrini tovarni »Sprejemniki« v Sežani. Na delovnem mestu — rezilec pločevine na škarjah — je bil skromen, hiter in natančen. V prostem času se je redno bavil z balinanjem, kar je na Krasu zelo razširjen šport in pri tem dosegal lepe rezultate.

Dragi Edi, počivaj mirno v domači zemlji, ostal nam boš v trajnem spominu.

Člani kolektiva
Sprejemniki Sežana

domu na Planini in neurejene odnose med upravo doma in stanovalci. Konferenca je tudi sprejela sklep, da se ti problemi kar najhitreje rešijo.

Zato je bil 18. dec. 1972, sklican sestanek stanovalcev Samskega doma. Sestanku so prisostvovali poleg predstavnikov mladinske organizacije ELEKTROMECHANIKA še šef kadrovske službe tov. Ivan Cvar, predsednik sindikata tov. Vinko Sarabon in predstavniki komisije za družbeni standard v tovarni.

Na sestanku so bili problemi javno izraženi in se je sprejelo tudi nekaj rešitev. Pri tem je potrebno posebno

poudariti, da bodo za morebitni neuspeh vseh prizadevanj, da se stanje v domu le izboljša, v veliki meri krivi sami stanovalci, ki »bolehajo« za precejšnjim pomanjkanjem resnosti in samodiscipline, kar se je jasno pokazalo tudi na omenjenem sestanku. Nepristranskemu opazovalcu se je vsiljeval vtis, da se stanovalci enostavno ne zavedajo, da se poskušajo rešiti prav njihove probleme in je zato njihova neodgovornost in neresnost največja ovira za reševanje problemov, ki jih tarejo.

Kljub vsemu so stanovalci ugotovili, da je potrebno najprej njihove notranje od-

Talija v Železnikih

Železniki, mesto v idilični Selški dolini so precej odmaknjeni od kulturnih centrov, tako, da je že leta sem skoro edina kulturna zabava kino in televizija. Domači Svobodj — imamo dve, na Češnjici in v Železnikih, že nekaj let molčita.

Letos pa smo se dogovorili z Mestnim gledališčem iz Ljubljane za 6 predstav. V začetku smo bili vsi v velikih dvomih, če bo dovolj obiskovalcev. Tovarne so morale garantirati plačilo predstav v vsakem primeru. Zmenjeni smo za 4 dramske predstave in dve glasbeni deli. Tako bo tudi opera prišla med nas.

Odziv gledalcev je bil proti vsemu pričakovanju velik. Sindikat da skoraj polovico za vstopnice, 10 din pa posameznik. Za vstopnice bi se skoraj stepli, če bi se spodobilo ob tako kulturni zadevi. Pa smo napravili ključ, po

katerem delimo prostor v dvorani: vsakokrat gredo drugi. Navdušeni smo bili nad prvo predstavo »Raj ni razprodan«. Nasmejali smo se do solz in tu in tam našli samega sebe. Tri dni je bilo govora v vsaki družbi med malico v tovarni le o kulturnem dogodku.

Predstave se nadaljujejo in obiskovalcev je vedno več kakor prostora. Vsa dolina je razgibana in se zanima in celo protestira, ker je predstav premalo.

Veseli smo, da je uspela pobuda približala ljudem gledališče, saj so mnogi, ki še niso videli poklicnih igralcev od blizu ugotovili, da so vrhovi kulture čudoviti. Seveda pa je intelektualcem, posebno prosvetnim delavcem, ki ne utegnejo v Ljubljano ali Kranj ta »terenski kulturni servis« še posebej všeč.

K. F.

noce postaviti na trdne temelje. V ta namen so ustanovili Svet stanovalcev, ki bo v sodelovanju z upravo doma v bodoče reševal najbolj izpostavljene probleme. Svet stanovalcev vsekakor čaka težka naloga, kajti problemi so se z leti kopičili, reševal pa jih ni nihče, razen matične tovarne (večina stanovalcev je zaposlenih v ELEKTROMECHANIKI), ki stalno krije razlike med ekonomsko ceno stanarine in realno stanarino in daje sredstva za najnujnejša popravila. Problemov je veliko — naprave za gretje so skoraj dotrajane, tudi stavba sama je potrebna generalnega popravila itd. V ilustracijo paj povem le nekatere značilnosti življenja v domu: topla voda je samo

enkrat tedensko startovalcem na razpolago, posteljnina se menja le enkrat mesečno, sanitarije so slabo urejene... Najvažnejše pri tem pa je, da so za rešitev teh problemov potrebna še dodatna sredstva, ki bodo obremenila že tako obremenjen žep stanovalcev. Dom s sredstvi ki jih ima, tega problema ne more rešiti. Kljub vsemu so se stanovalci doma dogovorili za nekatere konkretne rešitve. Uredili so problem tople vode, rešen bo tudi problem ogrevanja z zgraditvijo toplarne v novem naselju na Planini.

Stvari so torej krenile na bolje. Od stanovalcev samih pa je v veliki meri odvisno, kakšen bo uspeh akcije.

Jože Poglajen

ISKRA — Industrija elementov in zabavne elektronike LJUBLJANA, Stegne 17

vabi k sodelovanju nove sodelavce za naslednja delovna mesta TOZD:

ZARNICE — Ljubljana, Kotnikova 16

— 2 TEHNOLOGA v proizvodnji žarnic

Pogoj: dokončana tehnična srednja šola elektro ali strojne stroke. Zaželjena praksa v proizvodnji elektrotehničnih izdelkov;

— ANALITIKA CASA

Pogoj: dokončana tehnična srednja šola. Zaželjeno znanje normiranja po WF sistemu.

— 2 VZDRŽEVALCA STROJEV

Pogoj: KV ali VK strojni ključavničar ali finomehanik. Po možnosti odslužen vojaški rok.

— VEČ NK DELAVK za delo v proizvodnji

Delo je normirano in dvoizmensko.

FERITI — Ljubljana, Stegne 19

— EL. INŽENIRJA — SIBKI TOK I. ALI II. STOPNJE za razvoj in tehnologijo sklopov za elektroniko s feritom kot bazičnim materialom.

Pogoj: odslužen vojaški rok, praksa zaželjena.

— SODELAVCA V ANALITSKI SLUŽBI

Pogoj: srednja šolska izobrazba. Lahko začetnik.

— KVALIFICIRANE DELAVCE — ELEKTROSTROKE

Pogoj: odslužen vojaški rok, praksa zaželjena.

— VEČ NK DELAVK za delo v proizvodnji

Delo je normirano in dvoizmensko.

MAGNETI — Ljubljana, Stegne 21

— 3 NK DELAVKE za priučitev v proizvodnji

Delo je normirano in dvoizmensko.

KERAMIKA — Ljubljana, Pipanova pot 18

— 3 NK DELAVKE za priučitev v proizvodnji

Delo je normirano in dvoizmensko.

Terminološki problemi

Pri uvajanju avtomatske obdelave podatkov zadevamo ob terminološke probleme, ki bi jih lahko razdelili na dve skupini.

V prvo skupino bi prištevati besedotvorje z ožjega področja računalništva in sicer tega, ki se nanaša na računalniško opremo, kakor tudi onega, ki zadeva programiranje. Računalniška revolucija se je silovito razplamtela, zato je razumljivo, da nas je tudi v jezikovnem pogledu našla nepripravljenost. Posledica tega je poplava angleških besed v pogovornem in pismenem jeziku računalniških strokovnjakov.

Za vsak nov strokovni pojem je težko takoj najti ustrezen slovenski izraz. S tem se ubadajo zlasti avtor-

ji slovenske računalniške literature. Ko je pred dvema leti večja skupina avtorjev pripravila knjigo o elektronskih računalnikih, ki je potem izšla ob kongresu IFIPA, je priskočila na pomoč terminološka komisija Elektrotehniške zveze Slovenije pod vodstvom ing. Mlakarja in preračunala okrog 500 strokovnih izrazov s tega področja, ki so izbrani v tej knjigi kot slovar v posebnem poglavju. S tem je bil prebit led na področju računalniške terminologije, s čemer pa delo še zdaleč ni končano, nasprotno, treba ga je intenzivno nadaljevati, bodisi v okviru te komisije, ali pa bi morda celo kazalo za področje računalništva ustanoviti posebno terminološko komisijo.

Izraze, ki bi jih ta komisija potrdila, bi morali prevzeti tudi v naslednje izdelajo slovenskega tehniškega slovarja, hkrati bi jih morali uvajati predavatelji vseh šol in tečajev s področja računalništva. Le tako bomo uspeli zajeziti poplavo angleških izrazov, ki vedno globlje prodira v naš strokovni jezik.

Druga skupina terminoloških problemov pri uvajanju AOP posega izven ožje domače računalništva in zadeva pravzaprav vse tehniške panoge — strojništvo, elektrotehniko, metalurgijo, kemijo in tudi ostale.

Pri uvajanju AOP v materialno poslovanje podjetja se dnevno srečujemo s terminološkimi problemi, saj je treba za vsak material določiti

kratak, a natančen naziv. Velik del teh materialov je že obsežen v JUS standardih, ki pa izhajajo le v srbohrvatskem jeziku in zato srbohrvatski nazivi iz teh standardov zaidejo v računalniške podatke in s tem seveda tudi v vse dokumente, ki so plod avtomatske obravnave podatkov. Po drugi strani so pa v pripravi tudi nekateri standardi z osnovnimi pojmi in termini v različnih področjih. Predlogi teh JUS-standardov vsebujejo za vsak pojem poleg srbohrvatskega izraza še angleškega in nemškega, zaman pa med njimi iščemo slovenski izraz, da o makedonskem niti ne govorimo.

Komisija za standardizacijo pri Gospodarski zbornici Slovenije je že pred meseci poslala Jugoslovanskemu zavodu za standardizacijo zahtevo, da morajo v skladu z ustavnimi določili jugoslo-

vanski standardi nositi poleg srbohrvatskega tudi slovenski in makedonski naslov, standardi pa, ki obravnavajo osnovne pojme, morajo termin obvezno navajati v vseh jugoslovanskih jezikih.

Da pa bi v tem smislu zajeli vse doslej izdane JUS standarde, je ta komisija pri Gospodarski zbornici predlagala Jugoslovanskemu zavodu za standardizacijo, da odslej izdaja vsakoletni katalog JUS v vseh jugoslovanskih jezikih. Na posvetovanju o slovenski tehniški besedi je bilo predlagano, naj ZIT Slovenije posreduje jugoslovanskemu zavodu za standardizacijo zahtevo, naj JUS standardi izhajajo tudi v slovenski.

Ta predlog nas pa tudi močno obvezuje, da bomo v okviru posameznih strokovnih zvez vsakemu predlogu standarda pravočasno oskrbe-

Lani ugodno poslovanje

(Nadaljevanje s 1. strani)
sprememb: preselili smo celotno montažo števecov, naredili premike v ostalih obratih, kot so vzdrževanje, orodjarna, merilne naprave, formirali nov tehnološki sektor s potrebnimi prostorskimi in ostalimi kapacitetami, pristopili smo tudi k rekonstrukciji galvanike, čaka pa nas še razširitev lakirnice. Vse to smo izvedli v enem samem poslovnem letu in to zahvaljujoč prizadevnosti vseh ljudi, predvsem v vzdrževalnih službah. Vse to pa ni vplivalo na našo proizvodno učinkovitost, kar je v vsakem pogledu zelo velik dosežek.

Mimo vseh teh sprememb v obstoječi tovarni, ki že sama po sebi predstavlja velik dosežek, smo se v letu 1972 lotili izgradnje nove stavbe za avtomatsko telefonijo na Laborah. Predvidevali smo, da bi stavbo dokončali do konca leta 1972, danes moramo reči, da smo stavbo v glavnem zaključili, čeravno ne v celoti. Razlogi so predvsem splošne narave, ki jih pač pri nas imamo. Poleti smo bili npr. nekaj časa brez cementa, izvajalci so imeli težave zaradi pomanjkanja delovne sile. Po planu naj bi proizvodnja stekla konec I. kvartala leta 1973. Menim, da je načrt še vedno ustvarljiv in nam enomesečna proizvodnja teh planov ne bo preprečila.

V drugi polovici lanskega leta se je pri nas tudi izkristalizirala ideja, kako naj bi tovarna izgledala po izvajanju ustavnih dopolnil oz. po formiranju temeljnih organizacij združenega dela. Poslovne teze za organizacijo temeljnih organizacij so bile izdelane nekje spomladi, tretja varianta kot končna, ki je prišla v diskusijo, je bila izdelana ob koncu oktobra, na zadnji seji delavskega sveta

v decembru 1972 pa so bili sprejeti zaključni sklepi. V novo leto smo dejansko šli z novo strukturo, novo organizacijo, ki pri nas ne pomeni le izvajanja ustavnih amandmajev, temveč tudi prilaganje naše notranje organizacije našim lastnim potrebam in težnjam, to je določeni decentralizaciji dosežanje strukture obratov. Tako bo npr. dosedanji obrat avtomatske telefonije razdeljen na dve temeljni organizaciji združenega dela s perspektivo, da bo v bodoče verjetno treba v tej dejavnosti še celo več temeljnih organizacij.

Na področju električnih ročnih orodij je leto 1972 prelošno leto tudi zaradi tega, ker smo skupaj z Iskra Commerce sredi leta odkupili od dosedanjega lastnika — firmo Perles, s katero smo imeli več desetletne kooperacijske odnose. Do tega nakupa je prišlo tudi zato, da ohranimo svoje pozicije dobljene prek te firme, ki je bila s strani dosedanjega lastnika naprodaj. V kolikor bi prišlo do prodaje naši konkurenci, bi mi seveda pozicije pri Perlesu in s tem tudi na zahodnem trgu v precejšnji meri izgubili. Po prevzemu je Iskra imenovala svojega direktorja in tehničnega direktorja. Danes lahko z zadovoljstvom ugotovimo, da smo poslovno leto 1972 pri firmi Perles zaključili brez izgube, da smo praktično firmo sanirali in da lahko računamo, da bomo v letu 1973 poslovali z znatnim poslovnim uspehom. Nakup te firme je pomagal k temu, da smo danes trdno zasidrani kot eden pomembnih proizvajalcev električnih ročnih orodij ne samo v Jugoslaviji, ampak seveda tudi v srednji Evropi in da v tem smislu tudi naši bodoči partnerji z nami računajo.

Za vnos v računalnik ne smemo dopuščati dvomov, zato smo v ZP ISKRA sestavili nekaj internih standardov, ki splošno znane besede natančneje definirajo. Morda bi bilo koristno, da bi le-te definicije podrobneje obravnavale terminološke komisije posameznih strok in bi dokončno prečiščene našle svoje mesto v novi izdaji tehniškega slovarja.

Nekoliko drugačne so težave pri izrazih, ki so sestavljeni iz več besed, največkrat iz pridevnika in samostalnika. Takšni večbesedni izrazi zavzemajo v pomnilniku računalnika preveč mest, zato bi morali skrbeti, da bi čim več pojmov poimenovali samo z enim samostalnikom, pa čeprav bi morali skovatj novo besedo, ki bi pa morala biti v skladu s slovnimi pravili našega jezika.

Občni zbor sindikata CAOP

Kolektiv centra za avtomatsko obdelavo podatkov je imel svoj redni občni zbor sindikalne podružnice v ponedeljek 22. 1. 1973. Poročali so predsednik, blagajnik in referent za šport. Iz poročil je bilo razvidno, da je v pretekli mandatni dobi bila sindikalna podružnica dokaj aktivna, izražena pa je bila tudi želja, naj se aktivnost na športnem področju še poveča, kar pa je seveda povezano s pičlimi finančnimi

KONDEZATORJI SEMIC

Samopomoč

V naši tovarni kondenzatorjev v Semiču že dolga leta uspešno deluje samopomoč, v kateri člani delovnega kolektiva ob izrednih priložnostih lahko dobijo posojilo, na osnovi dogovorjenih vlog. Vsako leto se teh možnosti poslužijo dobra polovica vseh zaposlenih in tako (po podatkih iz poročila o delovanju samopomoči na občnem zboru sindikalne organizacije) je samopomoč lani izplačala za 750.000 dinarjev posojil, ki jih člani vračajo pod določenimi pogoji, predpisanimi s pravilnikom o poslovanju blagajne samopomoči. V tem času je bilo vplačanih tudi za 242.170 dinarjev vlog.

To da samopomoč razpolaga že z dokajšnjimi sredstvi pomeni, da se člani kolektiva zavedajo njene koristi, zato se s svojimi prispevki polnoštevilno vključujejo v samopomoč, ki jim v primeru potrebe nudi hitro pomoč v obliki ustreznega posojila.

Nagrade upokojencem in vojakom

Ob novem letu je delavski svet tovarne kondenzatorjev

sredstvi. Predsednik je vistem delu pročila, ki govori o bodočem delu in odpravljanju gotovih pomanjkljivosti oz. izboljšav v delovanju sindikata in samega CAOP, je predvsem omenil naslednje: — nujno je treba čimprej urediti interno zakonodajo, v kateri naj se jasno opredeli delo političnih organizacij, — nujno je treba izboljšati delovno disciplino kolektiva, — za normalno delo je nujno potrebno v čim krajšem času priskrbeti ustrezne prostore za delavce CAOP, ker so sedanji prostori pretesni in ne ustrezajo za normalno delo, — izboljšati je tudi potrebno medsebojne odnose, da bi dosegli boljše sodelovanje in

uspešnost celotne organizacije, posebej je še potrebno izboljšati sodelovanje med vodstvom CAOP, sindikata in delavskega sveta. V sklep je bilo vnešeno, da se v bodoče redno sestaja ožji politični aktiv, ki bo reševal vse skupne probleme in jih tudi tako tolmačil kolektivu.

Uvedba funkcije...

(Nadaljevanje s 1. strani)

samo kontrolno funkcijo nad drugim. Osebnostno menim, da je ta težnja nespremenljiva in, da je ta organ lahko le kot kolektivni izvršilni organ pri delavskih svetih na vseh ravneh. Kontrolni organ bi moral po mojem mnenju biti pri delavskih svetih tako organiziran, da bi lahko deloval na pobudo družbeno-političnih organizacij, ali na pobudo slehernega člana delovnega kolektiva in tako praktično omogočiti kontrolo vsem delavcem.

Delavska kontrola lahko koristi tudi znotraj ZP Iskra. Kaj menite o vlogi in nalogah ter organizaciji delavske kontrole v okviru ZP Iskra?

v Semiču sklenil za novo leto vsem upokojencem, prav tako pa tudi mladim sodelavcem, ki se nahajajo na odsluženju vojaškega roka, čestitati. Ob tej priložnosti so

upokojenci tovarne prejeli po 300 dinarjev nagrade, vojakom pa so namenili po 150 dinarjev. Razumljivo je bila ta odločitev za upokojence in vojake prijetno novoletno presenečenje.

Upokojenci tovarne prejeli po 300 dinarjev nagrade, vojakom pa so namenili po 150 dinarjev. Razumljivo je bila ta odločitev za upokojence in vojake prijetno novoletno presenečenje.

Delavska kontrola naj bi bila po mojem mnenju organizirana na vseh ravneh samoupravne organiziranosti v Iskri. Kakšne bodo pristojnosti in kakšen bo sistem delovanja teh kontrolnih organov, pa zdaj ne bi mogel konkretno odgovoriti. Vsekakor bo treba najti najbolj učinkovite oblike, če hočemo, da bo delavska kontrola prinesla zaželene sadove. Mislim pa, da je to vsekakor pomembno vprašanje, o katerem naj bi razglabljali vsi člani naše delovne skupnosti, da bi tako zares našli najustreznejšo obliko in sistem delovanja takšnih kontrolnih organov v Iskri.

li jezikovno in strokovno neoporečne slovenske prevode. Za vnos podatkov v računalnik morajo biti nazivi kratki, a natančni in jezikovno neoporečni. Vsak tehnični pojem naj bi bil tudi pravilno definiran. Ker tega nimamo za vse izraze, nastajajo težave tudi tam, kjer bi jih najmanj pričakovali. V ilustraciji naj navedem samo primer žice in palice. Po JUS C.B6.111 iz leta 1970 je žica vsako okroglo jeklo do premera 10 mm neglede na to, ali je dobavljeno v kolobarjih ali v poravnanim stanju, nasprotno je pa po JUS C.B3.411 iz leta 1960 deklarirano kot palica vsako okroglo jeklo debelejše od 10 mm pa čeprav je navito v kolobar (n. pr. betonsko železo 12). V nasprotju s tem pa drugi JUS standardi pravilno razlikujejo žico od palice pri medenini in bakru.

Če je taka nova beseda kratka in pravilno tvorjena, jo vsakdanja raba kmalu osvoji.

Nekaj uspešnih primerov besed, ki so že skoraj »ponarodele«:

sesalnik, brivnik, pralnik, pomivalnik, kosilnica, hladilnik, mešalnik, računalnik; še posebno uspel je primer besedotvorja iz elektrotehnike za spojne oz. vtikalne elemente: priključna doza v zidu vtičnica, namesto vtikača vtič, kuhalniki imajo natičnico, v katero vtaknemo natič.

Vzpodbuditi bi morali tvorbo ustrežnejših in krajših izrazov za nekatere strojne dele in orodja n. pr. za navojni sveder in navojno rezilo. Svedri so za vrtnanje, vendar navoja ne vrtamo ampak ga vrezujemo v luknjo in narezujemo na trn. Še nimamo izraza za navojno orodje, s

katerim navoja v luknji niti ne vrezujemo, ampak ga vtiskujemo.

Pri obravnavi terminoloških problemov v zvezi z uvajanjem avtomatske obravnave podatkov na računalnikih bi se dotaknil še ene podrobnosti, ki pa utegne biti tudi splošno zanimiva. Sposobnost računalnika, da sortira podatke po abecednem redu lahko v polni meri izkoristimo le v primeru, če so zapisi osnovnih podatkov posameznih pozicij temu prilagojeni. To pomeni, da mora pri večbesednih izrazih na prvem mestu biti osnovni pojem, navadno definiran s samostalnikom, nato podrobnejši opis, izražen s pridevnikom ali z genetivom drugega samostalnika. Primer iz treh variant zapisov:

a) sortirano po osnovnem nazivu in logičnem zaporedju opisovalnih pridevnikov:

Vtičnica — enofazna, nezaščiten; vtičnica — trifazna, zaščiten; elektromotor — enofazni, nezaščiten; elektromotor — trifazni, nezaščiten; stikalo — enofazno, nezaščiten; itd.

b) sortirano po besedah slovnicega zaporedja: nezaščiten enofazni elektromotor; zaščiten enofazni elektromotor; zaščiten enofazno stikalo; zaščiten trifazno stikalo; zaščiten trifazna vtičnica, itd.

c) sortirano po klasifikacijskih pojmi, izpisano pa v slovnicega zaporedju: nezaščiten enofazna vtičnica; zaščiten trifazna vtičnica; nezaščiten enofazni elektromotor; nezaščiten trifazni elektromotor; nezaščiten enofazno stikalo; nezaščiten trifazno stikalo; itd.

Torej je treba za vnos besednih podatkov v računalnik postavljati posamezne be-

Izvečki iz sklepov samoupravnih organov

ZDRUŽENO PODJETJE

SKLEPI

15. SEJE POSLOVNEGA ODBORA ZDRUŽENEGA PODJETJA ISKRA (16. 1. 1973)

● PO ZP sprejema na znaenje poročilo predsednika akcijskega odbora o izhodiščih in pripravah za sklenitev samoupravnih sporazumov v ZP ISKRA in podaljšuje rok razprave v organizacijah ZP o četrtem osnutku tez do 31. 1. 1973.

● Po ZP predlaga sindikalnemu odboru ZP in ostalim družbeno-političnim organizacijam ZP, da aktivno sodelujejo pri razpravah v posameznih organizacijah v sestavi ZP ter posredujejo sprejeta stališča pri uveljavljanju ustavnih amandmajev v ZP ISKRI in organiziranju temeljnih organizacij združenega dela.

— PO ZP soglašajo s predlogom o načinu pokrivanja

zalog trgovskega blaga v IC, s tem da posamezne proizvodne organizacije na podlagi samoupravnega sporazuma združijo namenska sredstva za kritje obveznosti po tem načrtu do višine vsakoletnih povprečnih zalog v ISKRA COMMERCE.

● PO ZP sprejema na znaenje informacijo o neuspelem referendumu v VEGI Ljubljana za pripojitev k ZP ISKRA Kranj. PO ZP smatra, da nadaljnja pogajanja z VEGO niso več možna, zato naj se skušajo vsa dosežanja angažiranja ISKRE na tem projektu na ustrezen način povrniti.

● PO ZP sklene, da se v strokovnih službah ZP sistemizira novo delovno mesto referenta za pospeševanje in koordinacijo inventivne dejavnosti.

Org. kadr. področju naroča da ZP pripravi vse potrebno za realizacijo tega sklepa in pridobi odgovarjajočega strokovnjaka za zasedbo navedenega delovnega mesta.

● PO ZP imenuje v gradbeni odbor projektivno-poslovnega centra ISKRE dodatno tri člane, in sicer:

Franca Dobnikarja, Naprave

Bogdana Mohorja, Strojne službe ZP

Jožeta Surca, Elementi.

● PO ZP odloži točko dnevnega reda — program delovanja Počitniške skupnosti ISKRE v letu 1973 — na naslednjo sejo s tem, da program pred tem obravnava sindikalni odbor ZP kateri naj predlaga ustrezne sklepe.

● PO ZP sprejema na znaenje iniciativo ISKRA EMO, Celje, glede poslovnega sodelovanja s firmo v Slavovski Požegi.

● PO ZP pooblašča ISKRA COMMERCE, da vložijo sanacijski načrt o zagotovitvi trajnih obratovalnih sredstev v predloženi obliki v Ljubljansko banko.

» Elektromehanika « Kranj

Plodno delo komisije za socialna vprašanja

V sklopu sindikalne organizacije Iskra Kranj dela 5-članska komisija za socialna vprašanja. Njene naloge so zelo raznolike in obsežne. Naj jih nekaj naštejemo:

— Skrb za letovanje socialno šibkih in zdravstveno prizadetih delavcev;

— obiskovanje in obdaretev bolnih članov kolektiva za državne praznike (2-krat letno);

— denarne pomoči bolnikov, ki dalj časa bolujejo in

prejemajo nizko nadomestilo OD;

— razdeljevanje denarnih pomoči za nabavo ozimnice družinam s številnimi otroki in materam samohranilkam (upošteva se osebni dohodek na člana družine);

— reševanje individualnih prošenj za denarno pomoč.

Obseg dejavnosti komisije je odvisen od finančnih sredstev, ki jih samoupravni organi tovarne letno namenijo v te namene. V letu 1972 je bilo komisiji za njeno dejavnost odobrenih 20 milij. S din.

Ker se nahajamo na zaključku leta, čutimo dolžnost, da naš kolektiv obvestimo o dejavnosti komisije in v kakšne namene so bila odobrena sredstva porabljena.

Za letovanje socialno šibkih, zdravstveno prizadetih in starejših delavcev je bilo porabljeno 81474,25 din. Skupaj je letovalo 264 delavcev: ob morju 218, v planinah pa 46. Ob morju so letovali delavci v 6 izmenah, 3 izmene so bile pred sezono, 3 po sezoni in to v Počitniškem domu Iskra v Poreču in v Novigradu (Pineta). Letovanje je bilo 10-dnevno; vsak udeleženec je plačal po 14,00 din, ostalo razliko do polne cene (povprečno 400,00 din) pa se je delno krilo iz sredstev sindikalne organizacije Iskra, delno iz sredstev Občinskega sindikalnega sveta Kranj. Za vsako skupino je komisija organizirala tudi prevoz, ki so ga koristniki plačali sami.

Dopustniki so lahko vzeli s seboj tudi ostale družinske člane, ki pa so plačali celotno oskrbo sami. Na Vodiški planini so naši delavci letovali skozi vso sezono in sicer po 6 v eni izmeni. Poleg organiziranega letovanja v izmenah je 46 delavcev letovalo tudi med sezono, le-ti pa so sami izbirali kraj letovanja, sindikalna organizacija jim je krila le razliko v ceni (od 140,00 din navzgor). Trije naši delavci so bili poslani zaradi značajne bolezni na 21-dnevno kopalniško zdravljenje na stroške sindikalne organizacije.

Izbira ljudi za letovanje je potekala na podlagi predlogov. Sindikalni odbori obratov in služb so sestavili seznam upravičencev in pri tem upoštevali že omenjene kriterije. Predloge so dajali tudi zdravniki obratne ambulante za tiste delavce, pri katerih je obstajala medicinska potreba (indikacija). Komisija je šele na podlagi zbranih predlogov in želja razporejala predlagane skupine.

Za obiske bolnikov v državne praznike 1. maj in 29. november je komisija porabila 17.511 N din. Skupaj je bilo obiskanih 110 bolnikov, ki so bili več kot 40 dni na bolniškem dopustu. Bolnike je komisija obdarila z manjšimi denarnimi zneski, tisti bolniki, ki so bili ob času obiskov v bolnicah, pa so prejeli tudi šopke. Namen teh obiskov je, da tudi v času bolezni bolnik obdrži konso (Dalje na 8. strani)

Alkoholizem in delovna organizacija

Vsi vemo, kakšno zlo in ekonomska gospodarska škoda je alkoholizem. Pa vendar prav gospodarstveniki tega ne odkrivajo, na to ne opozarjajo ne višji gospodarski forumi in ne delovne organizacije. Vse se analizira, odkriva, vodi se ta in ona statistika, npr. statistika o nesrečah pri delu, o izostankih z dela, o bolniškem stalču, vzgojne zanemarjenosti, vedenjske motnje in še in še, le pojava alkoholizma se ne odkriva dovolj resno. Čeprav je v vseh večjih delovnih organizacijah to zelo težek problem in velika gospodarska škoda, v nekaterih podjetjih je to celo največje zlo, ga sploh ne obravnavajo.

Ze podatek, da je samo v Sloveniji 80.000 alkoholikov, v Jugoslaviji 900.000 — to je cca 15% odraslih moških, nam pove, da moramo problem odkrivati kompleksno, ga tudi tako obravnavati in angažirati vso družbo. To ni kot se navadno preprosto reče problematika samo zdravstvene in socialne službe, (na terenu patronažne), problem je mnogo širši, zato moramo aktivirati vso družbo.

KJE SO RESITVE V DELOVNI ORGANIZACIJI?

Najprej je potrebna kompleksna obravnava; analiza alkoholizma v podjetju in zdravljenje alkoholikov v samem podjetju. Lep primer za to so podjetja Litostroj v Šiški, Tekstilindus in Iskra v Kranju, kjer so organizirane skupine zdravljenih alkoholikov, sodelujejo pa terapevti — socialni delavci, po potrebi pa tudi zdravniki. Skupine so priključene matičnemu klubu zdravljenih alkoholikov psihiatrične bolnice v Skofljici.

Vsako večje podjetje naj bi imelo skupino zdravljenih alkoholikov v samem podjetju seveda priključeno zunanjemu klubu zdravljenih alkoholikov (KZA). Seveda pa je nujno, da ima ta skupina terapevta, primeren je socialni delavec, ki pa mora nujno dobiti dodatno znanje za skupinsko delo — o skupinskem zdravljenju. To je možno dobiti v Skofljici — takoj imenovano skupinsko terapevtsko delo.

Predpogoj za vsak uspeh pri zdravljenju alkoholikov je zdravljenje okolja, v katerem živi in dela. Vse to so uspešne oblike, ki nam aktivno pomagajo pri zmanjševanju in odpravljanju alkoholizma v delovnih organizacijah. V tovarni je tudi potrebno razvijati propagando za zdravo rekreacijo, ne popivanja ob vsaki priliki, proslavi, obletnici, skratka ogromno je vzrokov, da se pije od reprezentance uprave, do sindikalnih izletov, piknikov, kar se

navadno konča s popivanjem. Moramo se poglobiti in pogledati kaj ta pojav pomeni za delovno organizacijo, družino, otroke?

Skoraj v vseh primerih se že dokaj zgodaj ugotavlja slabo zdravstveno stanje alkoholika, spremenjena osebnost, nesposobnost za delo, slaba kvaliteta in kvantiteta dela, izostajanje z dela, vedenjske motnje, vzgojna zanemarjenost otrok, razbitje družin — zakona itd. Seveda pa moramo pri zdravljenju alkoholizma še nekaj vedeti:

Alkoholik ni zdravljen, on se sam zdravi, on ni objekt, temveč subjekt, v kolikor temu ni tako, uspeh ni zagotovljen. Torej gre tu za osvoboditev. Najmanj racionalno in nemoralno je odpuščati take ljudi, to so vendar bolniki in celo težji bolniki. Duševna obolenja, TBC, sladkorna itd. se zdravijo, zakaj bi tu delali razlike? Mnenje, da je alkoholizem zdraviti sramotno, je nepravilno. To je srednjeveško gledanje, to nam, niti celotni družbi ne rešuje problema. Imeti moramo pravilni pristop, podpirati vsestransko prizadevanje psihiatrov in terapevtov, sploh celotne skupine, psihiatra, terapevta, socialnega delavca, patronažne službe ter prizadevanja kluba zdravljenih alkoholikov še posebej. Biti morajo odkriti razgovori z zdravljenimi alkoholiki, seznaniti jih je potrebno z vsemi negativnimi posledicami, ki jih njihovo početje povzroča — ničesar mu ne prikrijemo. Tam, kjer je v delovni organizaciji problem alkoholizma toleriran, je delovna organizacija slabo organizirana, v takih delovnih organizacijah nekaj ni v redu.

Vsakega alkoholika mora socialna služba obveščati, odkrito z njim in njegovim okoljem delati, da ga pripravi za zdravljenje. V kolikor alkoholik v to ne pristane, ga moramo regularno za kršenje delovne dolžnosti itd. obravnavati na disciplinski komisiji. V ukrepu disciplinske komisije mu damo še enkrat edino in to zadnjo možnost — zdravljenje, če to odkloni, potem v tej delovni organizaciji nima kaj iskati, vse posledice nosi sam.

To je pravilno in odkrito obravnavanje pojava alkoholizma v delovni organizaciji. Izrek: »Zgledi vlečejo« je točen, za alkoholika je zgled zelo pomemben. Toda, če se alkoholik zdravi, vztraja, ima uspehe in abstina, je nujen predpogoj, da ni nasprotja proti zaposlitvi alkoholika. V kolikor ga je delovna organizacija prej zaradi kršenja delovne dolžnosti odpustila je zdravljenemu alkoholiku nujno poiskati in nuditi zaposlitev. Lahko se ga sprejema na delo za določen čas, npr. za dobo treh mesecev, da se (Dalje na 8. strani)

IV. Beštrov memorial v Nemiljah

V Nemiljah pri Kranju je bil v nedeljo, 28. januarja, dopoldne že IV. Beštrov memorial v smučarskih tekah, tudi to pot pod pokroviteljstvom ZP Iskra. Na tekmo vanju, ki je zlasti za mlade udeležence veljalo za kategorizacijo, je sodelovalo skupno 126 tekmovalcev in tekmovalcev, od mlajših mladink in mladincev do članic in članov iz številnih klubov in društev Slovenije.

MI. mladinci (6 km): 1. Lotrič (Tr) 23:19, 2. Nastran (Alp) 23:44,3, 3. Orešek (Ihan) 24:12,5; **st. mladinci (7,5 km):** 1. Grös (Fuž) 23:54,4, 2. Kavčič 25:08,5, 3. Zupanc (oba Tr) 25:32,8; **ml. člani (11 km):** 1. Kolander (Lavr) 35:25,4, 2. Ugrin (Fuž) 36:08,9, 3. Solar (Tr) 36:38,0; **člani (15 km):** 1. Kalan (Gorje) 46:34,6, 2. Gortner 46:53,2, 3. Jelenc (oba Tr) 46:53,8, 4. Dretnik (Fuž)

46:57,2, 5. Kerštajn (Jes) 58:20,0; **ml. mladinke (4 km):** 1. M. Fister (Tr) 15:11,0, 2. Dovžan (Jes) 16:58,5, 3. S. Fister (Tr) 17:01,1; **st. mladinke (7,5 km):** 1. Lotrič (Tr) 33:00, 2. Bizant (Ol) 37:12,5; **članice (7,5 km):** 1. H. Bešter 29:58,6, 2. Kordeš (obe Tr) 30:58,1, 3. Popovič (Ol) 33:41,8; **ekipno:** 1. Triglav (Jelenc, Lotrič, Kavčič, Solar, Gortner) 2;58:13,2, 2. Fužinar 3;08:10,0.

Naš tekaški veteran Gašper Kordež (ŠC Iskra) z nekaterimi svojimi varovanci po tekmi

Tudi letošnji Beštrov memorial je bil zelo dobro organiziran, da pa je tako lepo uspel, je pripomoglo tudi lepo vreme ter — kljub letos s snegom dokaj skopi zimi — zadovoljive snežne razmere na tem predelu Gorenjske. Organizator prireditve je bil Smučarski klub Triglav iz Kranja, ki je s tem znova dokazal svoje organizatorske sposobnosti. IV. Beštrov memorial pa je razen tega tudi dokaz prizadevnosti tako SK Triglav iz Kranja, kakor tudi SK Fužinar iz Raven na Koroškem, ki si najbolj prizadevata za vzgojo tekaškega smučarskega naraščaja pri nas.

Med mladinkami in mladinci, ki so letos sodelovali na tem tekaškem tekmovalstvu, je bilo tudi lepo število učencev ŠC Iskra, za vzgojo katerih pa si najbolj prizadeva naš nekdanji smučarski tekač in veteran Gašper Kordež, ki po končanem aktivnem tekmovalstvu svoje izkušnje in znanje v tem zahtevnem športu uspešno prenaša na mlajše.

Pred razglasitvijo rezultatov in podelitvijo priznanj in nagrad najboljšim v posamezni disciplini, sta letošnje tekmovalce v Nemiljah pozdravila Gregor Klančnik v imenu smučarske zveze ter Bogdan Mohor v imenu pokrovitelja — ZP Iskra.

V IV. Beštrovem memoriale so bili doseženi naslednji rezultati:

OBVESTILO

Za drugi tečaj v času od 4. 2. do 11. 2. je na voljo še nekaj prostih mest. Interesenti naj se prijavijo na naslov: Počitniška skupnost Iskra, Ljubljana, Trg prekomorskih brigad 1, tel. 55-898. Ob prijavi je treba vplačati polovico stroškov tečaja na račun: Počitniška skupnost Iskra št. 50104-601-26955. Cena: odrasli: 670 din, otroci: 580 din.

ZAHVALE

Ob bridki izgubi dragega očeta

FRANCETA NAROBETA se iskreno zahvaljujem sodelavcem v TOZD »Magneti« za izraze sožalja, poklonjeni veneci in spremstvo na njegovi zadnji poti
Sin Franc Narobe

Ob nenadni izgubi moje drage mame

MARIJE TOMAŽIČ se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sodelavkam v ISKRA COMMERCE za izraze sožalja, veneci in spremstvo na njeni zadnji poti.
Sin Branko

Ob smrti mojega očeta **KRISTIJANA UNTERWEGERJA**

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem DE službe kvalitete in prevzemnemu oddelku tovarne Elektromehanike za izraze sožalja, denarni prispevek in podarjeni veneci.
Sin Janko

Ob izgubi dragega očeta **Petra KRIZNARJA**

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem v obratu »Stikala« v Kranju za izraze sožalja, veneci in denarni prispevek.
Hčerki Francka in Ela

Ob smrti mojega moža **FRANCA SIFRERJA**

se iskreno zahvaljujem za izraze sožalja, cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.
Zena Anica Sifrer

I S K R A — glasilo delovnega kolektiva ZP Iskra Kranj, industrije za elektromehaniko, telekomunikacije, elektroniko in avtomatiko — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik: Igor Slavec. Odgovorni urednik: Janez Silc. — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo — Naslov uredništva: ISKRA Kranj, Savska loka 4, telefon 22.221, int. 333 — Tisk in kličej: »ČP Gorenjski tisk« Kranj

Plodno delo komisije za socialna vprašanja

(Nadaljevanje s 7. strani) takt s kolektivom, kjer kot zdrav človek ustvarja dobrine.

V oktobru je komisija 28 bolnikom, ki so болоvali več kot mesec dni in so prejemale nízko nadomestilo OD, razdelila pomoč v znesku 11.950 din. Oblika te pomoči ni redna, ker imamo še vedno premalo finančnih sredstev za te namene. V oktobru je bila enkratna akcija izvedena zaradi dodatnih stroškov pri nabavi ozimnice.

Pri razdeljevanju pomoči za nabavo ozimnice je komisija porabila 58.200 din. Za kriterij pri razdeljevanju te oblike pomoči so komisiji služili spiski družin, ki prejemale otroške dodatke in osebni dohodki nosilcev otroških dodatkov. To pomoč je prejelo: 48 delavcev s 3 otroki, ki prejemale višji otroški dodatek;

95 samohranilk, ki prejemale višji otroški dodatek; 31 samohranilk, ki preje-

majo osnovni otroški dodatek;

15 delavcev, ki imajo 4 ali več otrok in prejemale otroški dodatek.

Pri razdeljevanju te oblike pomoči je bilo med kolektivom največ negotovanja, ker je komisija imela premalo sredstev, da bi pomoč razdelila med vse delavce zgoraj omenjenih kategorij.

Pri reševanju posameznih (individualnih) denarnih pomoči je komisija razdelila 24.777,60 din. S prošnjami na komisijo so se obračali delavci, ki so zaradi kakršnihkoli razlogov zašli v težak položaj.

Delo komisije je bilo v preteklem letu zelo obširno. Komisija je imela 19 sej, na katerih je obravnavala problematiko področja svojega dela. Pri svojem delu so se člani trudili, da bi bili čimbolj pravični ter sredstva, ki so jim bila zaupana, porabili v dobrobit delovnega človeka.
B. M.

Alkoholizem in delovna organizacija

(Nadaljevanje s 7. strani) ga preizkusi oz. mu damo možnost, da se izkaže in potrdi zaupanje delovne organizacije in, da ga dodobra spozna. Prav zaradi omenjenega je potrebno, da ima delovna organizacija v statutu ali pravilniku o delovnih razmerjih določilo o »obvezni treznosti na delu«.

Na vsak način pa je za tako obravnavo pojava alkoholizma potrebno dodatno dopolnilno tehnično znanje ljudi, ki na tem področju delajo. Tesno sodelovanje zdravstvene, patronažne in socialne službe, ter delovne organizacije je nujno potrebno. Nadaljnji in kontinuirani stik z zdravljenim alkoholikom. In-

teres podjetij mora biti vse kakor mnogo večji, kajti tu so zapravljena ogromna sredstva.

Zdraviti okolje in nujno aktivirati vso družbo, pa nam uspehi ne bodo izostali. Izjava: »To je problem družbe, ne naš!« je nekvalificirana, je neodgovorna.

Ali si predstavljamo armada 80.000 alkoholikov v Sloveniji, nezmožnih za preživljanje, neprilagojenih moralnim in družbeno priznanim normam? Nujno je, da združimo vse svoje napore, zavestno se lotimo problema alkoholizma, kompleksno in dovolj odgovorno od delovne organizacije do najvišjega foruma.
Iv. Kukovec

Vabilo na prvi planinski izlet

Letošnja blaga zima je naše planince spodbudila — še preden je Planinsko društvo Iskra uspelo izdati program izletov za leto 1973 — že k organizaciji prvega enodnevnega izleta, nezahtevne, a zato tem bolj prijetnega in za ta čas tudi najbolj ustreznega.

Odločitev je padla. V SOBOTO 17. FEBRUARJA OB 17. URI zjutraj se dobimo na končni avtobusni postaji v Vižmarjih. Odtod jo bomo ubrali na Katarino pa čez Grmado v Polhov Gradec. Seveda se bomo odtod v Ljubljano vrnili z rednim avtobusom, okrog 18. ure. Koristilo nam bo, če bomo po dolgotrajnem vsakodnevnem sedenju na delovnih mestih to pot hodili približno pet ur in si nabrali svežih moči in kondicije za naprej. Za izlet je potrebna ustreza zimska oprema.

Vabimo vse ljubitelje gora, da se našega prvega letošnjega izleta polnoštevilo udeležijo. Prijave sprejema: Planinsko društvo Iskra, Ljubljana, Trg prekomorskih brigad 1, tel. 57-969. Prvi izlet PD Iskra bo vodil Drago Čuk iz ZZA, pri katerem lahko dobite vse informacije na telefon št. 20-341.